

ДР. ИВАН РИБАР,
ПРЕТСЈЕДНИК АВНОЈ-а

Хрвати и Срби у Хрватској

(Наставак)

Без заједничке сарадње у једној борбеној fronti није било могуће исковати народно јединство у широким слојевима, нарочито не последије дуготрајне братоубилачке мржње, коју су посијали франковци и мађарони. Без демократског изборног закона и осталих демократских грађанских и политичких слобода није било могуће остварити праву владу народа, у којој би равноправно судјеловали Хрвати и Срби. Права народна воља није могла нигдје доћи до изражаја, па ни у Хрватском Сабору. Идеја народног јединства захватила је политичаре, можда још и њихове бираче, као што прије Илиризам и Стросмајерово југословенство културно-књижевничке кругове и академичке, а даље није пошла и није се окушала борити.

А ипак је хрватско-српска коалиција кроз цијело вријеме одолијевала сили и народима удружених мађарско-њемачких властодержаца, који су преко франковаца и мађарона путем разних полицијских мјера, распуштања сабора, укидања устава, велеиздајничких парница, покушавали да је слома у Рабију, а то само зато, јер је била носилац и претставник оне народне политике, која је уједињавала Хрвате и Србе, а ометала спровођење туђинске политике са паролем: „Дијели и заповиједај“. Коалицију одржавала је једино снага идеје народног јединства, од које она није отступила ни у најтежа времена. Да не ређамо све догађаје из тих времена споменемо само некоје као: анексију Босне по Аустрији 1909 год., када су оборужане франковачке банде, уз помоћ полиције и војске, завеле и спроводиле најстрашнији терор против Срба и Хрвата који су исповједали јединство, затим убијство аустријског престолонаследника Франца Фердинанда 1914. године, када су франковачки зликовци у Сабору оптуживали коалицију, да је она припремала с Народном одбраном у Београду ово убијство; и на крају ултиматум бечког цара Србији 1914. године, када су се франковци као помоћна легија царске војске растурили по цијелој земљи и помагали полицији при затварању многих виђенијих присташа коалиције, од којих су једни одмах објешени, други стрпани у логоре, или узети за таоце, а трећи осуђивани као велеиздајници. Идеја народног јединства враћала се за вријеме прошлога рата 1914-1918. г. Она је омогућила оснивање Југославенског Одбора у иностранству са Трумбићем и Супилом на челу. У том рату никла је поновно мисао југословенства, мисао уједињења свих југословенских народа, која се најбоље манифестирала у Загребу у Хрватској међу Хрватима и Србима, а нарочито 29. listopada 1918. године, када је Хрватски Сабор донесао историске одлуке о стварању независне државе Словенаца, Хрвата и Срба на југословенском подручју бивше Аустрије са сједиштем у Загребу.

Након овог историског догађаја, када се хрватски и српски народ заједничким напорима успио да напуштају зависност од државе изврешница окупације, настала је и нова хрватско-српска коалиција са основним програмом заједничког националног ослобођења и уједињења, а уједно, да се уједињеном Хрватском ојачају и ојачају окупације кога је у њој своје

странке. Јер како смо већ казали, коалиција је указала Србима — Хрватима у Хрватској путеве, којима су они имали заједно поћи у борбу, првенствено за слободну Хрватску, а онда, за уједињење свих југословенских народа на цијелом непрекинутом етнографском подручју. Међутим што се догађа? Лорковић још прије слома Аустрије петуна из коалиције, док Прибићевић оснива нову демократску странку, која настаје фузијом разних напредних по-

Др. И. Рибар
претседник
АВНОЈ-а

литичких странака и група из Хрватске, Словеније, Босне, Далмације и Војводине, те послаје и старих политичких странака из Србије. И уместо, да Хрватска још 1918. године постаје слободна и независна држава, као национална јединица једне велике државне југославенске заједнице, она уставом од 1921. године губи и онај свој политичко-државноправни индивидуалитет, кога је имала до тада. Подијељена на области, т. зв. самоуправне јединице она улази у састав унитаристичке или боље речено централистичке државе краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, изграђене на начелима наопако постављеног народног јединства, да су наиме Срби, Хрвати и Словенци један јединствени народ, који мора имати и једну јединствену државу. Начело споразума братских равноправних народа јест забачено, јер да се јединствен народ не може сам собом да споразумијева. Овако протумачено јединство могло је тада да задовољи великосрпску струју у радикалној странци, која је с Пашићем на челу радила на стварању велике Србије, јер централистичко државно уређење са наопако схваћеним народним јединством пружало јој могућност, да спречним тактизирањем држи власт у својим рукама за све вријеме старе Југославије. И уместо да је народно јединство служило народима као јака полуга за изграђивање демократске и федеративне државе, оно је по реакцији односно великосрпској клици било искориставано као еретство за добијање власти, односно за одржање на власти.

Радић и његова Хрватска републиканска сељачка странка узели су одлучно становиште против централизма, а по питању народног јединства остали су досљедни своје програму, да Хрвати и Срби, као два равноправна народа имаду да уређују своју ужу домовину Хрватску, а са Србима из Србије и Словенијом и своју заједничку домовину путем братског споразума. Хрватска сељачка странка примила је основна начела по питању народног јединства, како их је поставила и хрватско-српска коалиција. И зато је она одмах и довела политику народног споразума прихватајући радне разговоре с демократском странком Љубе Давидовића и српском земљорадничком странком Јоце Јовановића.

(Наставиће се.)

РАСПОП ЂУЈИЋ -- ЗЛОДУХ КНИНСКЕ КРАЈИНЕ

„Бивши свештеник, Момчило Ђујић, најсрамнији српски изрод, друкчи разбојник, Драшки побратим, краљев војвода, ратни злочинац“ — грмиће до неба вапијући глас народног судије, када то чудовиште сједи на оптужничку каузу. А одговор народни биће: „За српску крв, за невину дјецу, за расцивљене мајке, за вјешала и силовања, за лире талијанске и конзерве швапске — смрт му — нека се затре сјеме Бранковића!“

Ђаволска служба овог „друге бојке“ почине оног момента, када у првим данима несреће српског народа, као суманут долази под окриле Талијана у Кистањима. И док српски народ јуначке Книнска Крајина у непокорној Динари припрема оружани отпор, он се као човек талијанског повјерења размеће лирама, банчи и оргија са талијанским официрима. Дакле, у одлучном моменту рађе уз талијанске официре, него уз свој народ.

Када се 27. јула 1941. године српски народ лати оружја долази и Ђујић из „емиграције“ са пуним ценовима Мусолинијевих хиљадарка и још тада отворено заступа интересе Талијана. На конференцији устаничких делегата у Дрвару септембра 1941. ахтијева прекидање даљег отпора, а о борби против Талијана неће ни да чује.

У даљем раду свим силама настоји приказати Талијане пријатељима српског народа, а општрицу народног гњева окренути против Хрвата. Преговара са Талијанима на Отрићу и Пађанима, те разним уговорима и потписима настоји побуњени и разгњевљени српски народ подложити политици окупатора. На једном од тих преговора у Пађанима јесени 1941. године, учествује и Нико Новаковић-Лонго, бивши југославенски министар, који се у потпуности слаже са политиком Ђујића. Али сва њихова настојања, преговори, уговори и потписи остали су без резулта-

та. Книнска Крајина је рађе избрала пут борбе него срамне издаје.

Доживјевши потпуни неуспјех у политици окупљања маса на бази сарадње с Талијанима, Ђујић употребљава друге методе. Прикупља олош те, од Талијана добивеним оружјем, терорише и српски и хрватски народ. У јесен 1941. учинио је неопростив злочин издаје. 30 младих Хрвата Далматинаца, првоборца, који су добровољно пошли у помоћ српским устаницима, пада од подмукле његове издаје. Овим злочином Ђујић се коначно легитимисао, а у исто вријеме и окуражио за друга недјела.

Почетком 1942. напада изабра наше снаге у Тишковцу код Срба, а у циљу ослобођења опкољених Талијана. Прве наше патроле биле су жртве Ђујићеве издаје. Заробљеног Васу Шијана одводи у Книн и предаје талијанским властима. У исто вријеме његови четници служе као водичи Талијанима на Србском кланцу код Книна и Грачаца. Кроз непроходне кланце и гудуре проведене су читаве колоне Талијана у разбојничке и пљачкашке походе. Како у осталим недјелима, тако ни у овим Ђујић није заостајао иза својих учитеља. У прољеће 1942. потпомажући талијанску офанзиву, његови четници су спалили, између осталих, српска села Подком, Зрмању и Руишта, те низ села у општини Промини.

Пљачка Недића и Нијемаца по Србији

Окупатор, уз помоћ домаћих издајница, почиње је велике штете нашој привреди у свим покрајинама, чије се стање већ данас у ослобођеним крајевима, бригом народне власти, брзо поправља. Помоћник повјереника финансија НКОЈ-а др. Обрен Благојевић дао је у вези с горњим сараднику ТАНЈУГ-а интервју, у коме се осврнуо и на пљачку, коју је почињо Недић заједно са Нијемцима у Србији.

У Србији је Недић са својим швапским господарима на разбојнички начин вршио пљачку народне имовине, циједно и задњи динар од осиромашеног народа и употребљавао га за своје прљаве издајничке циљеве, кукавички служећи хитлеровским разбојницима. У ту сврху била је у Недићевом министарству финансија образована т. зв. „Централна каса за исплату услужних признаница“, која је вршила исплату издатака њемачким окупаторским трупама. До 30. септембра о. г. главне позиције те касе биле су сљедеће: 1. Трошкови за смјештај окупаторских трупа 4.328.126.979 динара, 2. Исплата реквизиционих потврда 368.485.880 динара, 3. Ратна штета припадницима њемачке народности 79.745.742.75 динара, 4. Исплата принудних радова за одржање саобраћаја око 6.250.000.000 динара, 5. Контрибуција у готову независно од осталих исплата 22.312.500.000 динара, 6. Два унутарња зајма 4.5 посто у укупном износу од 2.546.961.885 динара.

Поред тога, неколико дана прије ослобођења Београда, њемачки аликони и Михаиловићеве банде опљачкали су велики дио

Јачањем Народно-ослободилачког покрета, те ослобођењем Лапца и Срба изрод Ђујић је приморао да тражи нове сараднике. И нашао их је у лицу Роквића, Богуновића, Стеве Рађеновића и других „првака“, који се у лето 1942. чврсто повезују у коло издаје. Њихов рад се одвија у знаку најдрње издаје и злочина, те чврсте везаности и војничке сарадње са талијанским, а доцније швапским окупаторима.

Проширивала је Книнска Крајина, процвилела је сиротиња и српска и хрватска. 500 поклавних и повјешаних Срба на Далматинском Косову траже најстрашњу казну за злочинце. 750 жена, дјеце и старца Срба, одгањаних из Добросела у усташки конц. логор у Сиску, неопростив је грјех Ђујићевих четника. Поколења ће причати о злочину ријетком у историји — покољу 38 рањеника на Кречани, под водством разбојника Лукице Поповића. Тешко ће се заборавити Сава Јарамаз, која је рађе скочила у бунар, него дозволила да надне у руке бандитима. Зар се може опростити Божи Омановићу, команданту четничког батаљона, злочинца трима невиним дјевојкама, које је послаје силовања набио на колац. Зар се могу заборавити заједнички јуриши усташа и четника на наше положаје у Промини, лијанчовање Ђујића и усташких официра у кући Јуре Ђорића, те договори са усташким заповједником Развођом ради заједничких акција против Народно-ослободилачке војске. Све су ово само мали извадци из крваве Ђујићеве абирке.

Али сву нискост пада ове моралне грдбе најбоље карактерише примање милиона усташких куна и талијанских лира за крв невиних и нејачких Срба и Српкиња.

У свим дјелима издаје као и најкрвавијих разбојништава Ђујић је имао сталну подршку Драже Михаиловића, а за „јуначке подвиге“ учињене за краља и отаџбину, краљ Петар га је именовао војводом и одликовао Карађорђевог авијездом.

Книнска Крајина је стењала, подносила, али и часно одговорила на злочине изрода. Борци Книнска Крајине у Народно-ослободилачкој војсци проијели су широм Југославије славу свога краја. „Кнински батаљон“ овековјечио је своје име херојским подвигом форсирања Дрине у Петој офанзиви. Батаљони „Бранка Владушића“ и „Буде Борјана“, наплатили су крвницима многе дугове.

Данас је Книнска Крајина слободна. Њени синови, синови свијетле Далмације уништили су куле издајника. Неадрживе снаге 8. корпуса, прослављене бригаде 19., 26., 20. и 9. дивизије у силном налету смрвиле су бетонирани утврде, унишtile швапску и четничко-усташку гамад и вратиле мајци Далмацији њен посљедњи поробљени град Книн. Окрвањени остаци Ђујића и осталих бјеже као прогоњене звијери са својим господарима. На народу је Книнска Крајине да за пљачевине и пљачку, за крв и патње, за вјешала и силовања тамани те остатке и да једном заувјек уништи сјеме Бранковића.

Народ Книнска Крајине ће то знати учинити, као што се знао одупријети, борити и побједити.

Бранко Богуновић,
свршени бовослов

ВАЖНОСТ ОБНОВЕ СЕЉАЧКОГ ЗАДРУГАРСТВА

Задругарство у садашњем моменту је врло погодан облик економске организације, за повезивање широких слојева сељаштва на бази самопомоћи у циљу подизања порушених сељачких господарстава и обнове наше пољопривреде, а нарочито разmjену добара. У нашој штампи о томе је већ доста писано, али је још увијек потребно подвући неке значајне моменте.

И прије рата, код нас се о задругарству много писало и говорило. Међутим, наше предратно задругарство није дало никакве значајне резултате, а видимо, зашто их није дало и да их није могло ни дати.

Наше сељачко задругарство било је прије рата потпуно потчињено приватном капиталу банака, које су га кредитирале тако, да је оно у већини случајева било претворено у филијале тих банака. Није онда никакво чудо, што су у Хрватској сељачке задруге најчешће оснивале поједине банке. Тако на пр. „Хрватска пољопривредна банка“ основала је велики број сељачких задруга у Хрватској, те Босни и Херцеговини. Готово све предратне политичке странке настојале су да задружне организације претворе у своје политичке инструменте. То им је у најчешће случајева и успјело. Зато је политиканство увучено у задругарство разарало задружне организације, рађало у задругарству корупцију и створило многим задружним организацијама упориште најцрње реакције.

Сељачко задругарство обухватало је само мали број сељачких господара, већином имућнијих, док су широки редови сељаштва, они којима је помоћ била најпотребнија, остајали по страни.

Руководство у задружним савезима било је углавном у рукама људи, који су искориставали задругарство у корист своју и својих политичких и пословних група и странака.

У таквим условима животарило је наше сељачко задругарство прије рата. Али поред свега тога, задругарство је и прије рата пружало својим члановима становите погодности. Према су те погодности биле мале и ограничене на мали број сељачких господара, а састојале су се у добављању новаца за набавку производних средстава (кредитне задруге), омогућавају јефтиније набавке бољих производних средстава (набављачке задруге), у организовању продаје производа задругара уз боље цијене (продајне, сточарске, житарске, воћарске, виноградарске), те организацији прераде продуката и њихову продају (сточарске, млекарске, виноградарске итд.).

Али у току рата, код нас су се прилике у свим правцима потпуно измјениле и услови за развјат задругарства у новој држави сасвим су различити од оних, у којима се задругарство развијало прије рата.

Наша народна држава, помагаће свим сретствима све што иде на корист народу, па ће тако помагати и сељачко народно задругарство, и пружати му потребна новчана сретства, како би се оно могло слободно развијати и давати помоћ својим члановима уз најповољније увјете.

Наш народ у току дугогодишњег ослободилачког рата научио се, да своју судбину држи чврсто у својим рукама и он ће умјети, да из задружног руко-

водства укљони све оне, који су било на који начин засјели на руководеће положаје, а који немају никакве везе са народом и народном демократском задружном организацијом и од којих су многи служили народним непријатељима, и да задружно руководство узме у своје руке.

Нашем сељачком задругарству пружа се данас могућност, да се развије у масовну демократску економску организацију, која ће обухватити милионске масе ситних сељачких произвађача у циљу подизања њихове економске снаге на принцип узajамне помоћи.

Има много разлога да вјерујемо, да ће наше сељачко задругарство уз свестрану помоћ организација ЈНОФ-а и потпору организација народне власти, те могућности у цјелој мјери искористити.

У том смислу већ се ради у читавој нашој земљи. На иницијативу ЈНОФ-а основан је Одбор за сређивање задругарства у Хрватској. По улутама и под руководством тога одбора одржано је низ задружних конференција у већини крајева наше земље, на којима су претресана сва питања у вези са обновом и реорганизацијом нашег сељачког задругарства. Тако је одржана Обласна задружна конференција у Славонији, окружне конференције у Банији, Кордуни и Лици, те многобројне конференције и састанци по селима споменутих области и округа.

Резултати таквог рада већ су видљиви. На Банији основано је већ 12 нових задруга, у Далмацији обнављају се и организирају винарске, уљарске и рибарске задруге, а у осталим крајевима врше се припреме за организацију задруга.

Задатак свих обновљених и новоорганизованих задруга биће у првом реду набавка и продаја најпотребнијих артикала за наше село, тако да ће све задружне организације најприје развити ту грану пословања. Затим ће се у крилу задруге развијати остале врсте пословања према потреби, као на пр. кредитно, сточарско, житарско, млекарско, заједничко искориставање пољопривредних алата, машина итд.

На тај начин, потпуно ослобађање наше земље затаћеће већ доста разгранату мрежу обновљених и реорганизованих задружних организација, што ће омогућити, да се изврши реорганизација и виших задружних органа и задружна руководства предају у народне руке.

Тако обновљено и реорганизовано сељачко задругарство — за разлику од предратног задругарства — биће заиста врло погодан облик масовне економске организације малих сељачких произвађача и потрошача у периоду обнове наше земље и зато му треба посветити озбиљну пажњу.

Ниж. Никица Рапајић

НА ПОЉУ ОБНОВЕ ЗЕМЉЕ

По свим дијеловима ослобођене територије наш народ се спрема за обнављање својих господарстава, које је непријатељ немилосрдно уништио. ЈНОФ-и свуда пошажу народне власти код тих припремних радова, како би се што прије зацјелиле ране задобивене у току отаџбинског рата.

Као главни предувјет што брже обнове и сређивања животних прилика је саобраћај, те су наше власти подзеле озбиљне кораке да се он подигне. У Далмацији је, поред тешких прилика, стављена у промет пруга Сињ—Сплит, а да би се интензивност саобраћаја на њој повећала, пренијеће се на ову пругу још двије локомотиве из Дубровника. У сплитском базену потпуно су обновљене све цесте и мостови, а још једино се ради на поправци цесте Омиш—Макарска. И у другим дијеловима наше земље успјешно се врше радови на поправци пруга. На Банији је већ поправљена пруга Глина—Топуско, а у Горском Котару и Кордуни се убрзано припремају жељезнички прагови. Успоставом жељезничког саобраћаја ће се повезати сви дијелови наше земље и преко њега ће се моћи вршити размјена ратних артикала и развијање трговине између појединих крајева. Осим тога Одјел обнове ЗАВНОХ-а организује рад на поправци наших морских лука и пристаништа. Више од 200 метара сплитске луке је очишћено, а врши се чишћење лука у Макарској, Дубровнику, Шибенику и т. д., те ће се тако створити увјети за обнављање поморског саобраћаја, који ће нас везати са иностранством. Организују се шпедитерске станице преко којих ће се отпремати роба и разни материјал у све наше крајеве. Сплитско бродоградилште се обнавља и оно ће кроз 4 мјесеца моћи радити капацитетом од 70 до 80 процената.

Наше власти су покљониле нарочиту пажњу подизању порушене индустрије, без које је немогуће замислити обнову господарског живота. У Далмацији су на том пољу већ постигнута резултати. Фабрика „Мајдан“ у сплитском базену производи дневно 230 вагона цемента, а повећањем електричне струје, ова фабрика ће још више повећати своју продукцију. Ради се на побољшању електричне централе Краљевац из које ће Сплит добити 11.000 КВ (киловата) електричне енергије. Исто тако пуном паром ради фабрика тјестенине која производи 10.000 кг. тјестенине и 10.000 кг. дво-пека дневно, а поправком једне карбитне пећи фабрика карби-

Помозимо јуначкој Далмацији

она то заслужује

Далмација је прва хрватска покрајина која је ступила у оружану борбу против фашистичких отимача. Данас је Далмација слободна, али штета коју јој је непријатељ нанео није тако мала, да би се њезине посљедице одмах по доласку слободе могле отклонити. Требаће много напора и труда док се у Далмацији потпуно избришу трагови фашистичких насиља.

Најважнији проблем Далмације данас је исхрана њезиног становништва. Далмација је кршевита и оскудна плодном земљом, а поред тога оно што је било непријатељ је немилосрдно уништавао и данас створио такво стање у коме у Далмацији долази до смртних случајева од глади. Непријатељ је за вријеме окупације уништио све изворе исхране. Риболов, који је био један од најважнијих извора, данас је потпуно онемогућен, јер је окупатор уништио све мреже и барке за риболов. Виногради, воћњаци, вртови и маљинади су такођер уништени. Опљачкана је стока и резерве хране, уништена индустрија. Из овако тешког стања дужност је читавог нашег народа, да Далмацији што прије помогне. У вези с тим Извршни одбор Јединствене народно-ослободилачке фронте Хрватске повео је широку акцију сакупљања добровољних прилога у живижним намирницама и новчаним сред-

ствима за помоћ далматинском народу. У свим плодним крајевима треба покренути акцију сабирања помоћи Далмацији. Читав наш народ треба у томе да учествује. У први момент, услед ратних прилика, сакупљене количине хране неће моћи бити пребациване из крајева удаљенијих Далмацији, зато ће сада ту помоћ пружити најближи крајеви: Лика, Банија, Кордуна, Цазанска Крајина, Покупље, Туропоље и Посавина. Народ ових крајева разумјеће патње и муке родољубивог становништва Далмације, јер је и сам претрпιο много зла од окупатора, али будући да живи у плодним крајевима имаће могућности да Далмацији пружи обилну помоћ добровољним сакупљањем жита, кукуруза, граха, крумпира, стоке и других намирница, као и новчаним средствима.

Ослобођењем Кишња и Грачаца веза ових крајева са Далмацијом је потпуно успостављена и та помоћ треба да чим прије крене напућеној браћи и сестрама у Далмацији. Јуначка омладина и жене Баније, Кордуна, Лике и осталих крајева ударнички ће прићи пружању ове помоћи и са сакупљеним прилозима кренути у посјету слободомљубивом народу Далмације.

Да би се народ Далмације што боље осигурао са храном, поред пружања помоћи у добровољним прилозима, вршиће се и размјена жита, стоке и других живижних намирница за производе које има Далмација, а то су со, дуван и вино. У ту сврху биће на Кордуни, Лици, и Сјеверној Далмацији успостављене станице, на којима ће се вршити та размјена. Ова размјена за со омогућуће многим нашим крајевима, који оскудијевају у соли, да дођу до већих количина исте, које Далмација има у знатним залихама. Размјена соли за жито вршиће се на Кордуни за 1 кг. соли 3 кг. жита, а на Банији за 1 кг. соли 5 кг. жита. Ова разлика у килограмима жита долази отуда што ће превоз размјених намирница бити скупији са Баније, него са Кордуна. Већ данас може се храна уз потврду предавати на станицама за размјену, како би се Далмацији могла што прије пружити помоћ, а када стигне со онда ће се доbitи одговарајућа количина соли. Услијед помањкања камиона и осталих превозних средстава, поред размјене на станицама, потребно би било да народ из крајева ближих Далмацији сам колима одвози храну у Далмацију и тамо врши размјену, а такођер и Далматинци да довозе со у друге крајеве.

Да би акција за пружање помоћи Далмацији била што успјешнија Извршни одбор Јединствене Народне ослободилачке фронте Хрватске на својој јединици доноси је одлуку о оснивању „Комисије за помоћ Далмацији“, у коју ће ући најугледнији претставници војске, те политичког, привредног и културног живота Хрватске. Далмацији је истребна хитна и обилна помоћ и зато ће цио наш народ прихватити ову племениту акцију Извршног одбора ЈНОФ Хрватске. По селима и градовима, широм земље настаће ударничко такмичење у пружању помоћи на све могуће начине непокореном народу горде Далмације.

Ој слободо, селе грани

Ој слободо, селе грани
И са тобом партизани
Млади борци одабрани.

Сини јутром прије зоре
Кад се војске развиоре,
Ко облаци изнад горе,
Ко три снијега изнад бријега,
Ђердан сунца и бисера
Силна војска пролетера.

Земљо млада опјевана
Дивним грлом у јунака,
Извезена ситним везом
Митраљеа и пушака,
Слободу си дочекала
И њезина два маршала.
Титу нам је борба дала,
А Стаљина опјевала;
Загрљена два народа,
Два народа и маршала.
Ој слободо, мајко наша,
Земља те је угледала,
Угледала партизане
Младе борце одабране.

Мајко наша, земљо млада,
У теби се борба води.

Ко невјеста пагиздана
Бићеш прва у слободи.
У борби си искована,
А у пјесми испјевана.

Народ гради твоје дворе
Порушене, изгорене.
Три године народ пјева,
Слаже пјесму о слободи.
Нову пјесму кад запјева
Ориће се земља цијела.
Жив ће мртвог похитати,
Са мртвим се поносити.
Вода извор ће проврити
Жедне коње напојити,
Жедне коње и јунаке.

Заиграће кола нова
Земља нова, младост нова.

Ој слободо, земљо млада,
Ево иду три бригаде
Младих тјћа соколића.
Међу њима види мајка
Три сокола своја сина:
Дочекај их, повиј ране,
Развиј крила соколова,
Да те бране до вјекова.

(Молимо аутора ове пјесме да се јави нашем уредништву.)

Т. Д.

